

Olje- og Energidepartementet
Gjerdrumutvalget
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Innspill til Gjerdrum-utvalget

Økt urbanisering og økt nedbørs- mengder/intensitet medfører økt sannsynlighet for at kvikkleireskred kan oppstå. Når det gjelder urbaniseringen så har kommunen som plan- og bygningsmyndighet et betydelig ansvar for at plan og byggesaker har ivaretatt sikkerheten og tatt tilstrekkelig hensyn til forekomster av kvikkleire/sensitive masser. NVE har en påserolle og er innsigelsesmyndighet i plansaker/eventuelt byggesaker. Utbygger har ansvar for at vilkår og krav følges opp med undersøkelser og prosjektering. Innspillet baserer seg på saksbehandlers erfaring i Gjerdrum kommune. Skaun kommune har flere kvikkleire soner i kommunen, og jobbet aktivt for å unngå økt risiko for skred, samt utført rekke større sikringstiltak for tettstedene Buvika og Børša.

Geotekniske rapporter

Kommunene har svært varierende kunnskap i forhold til kvikkleire og håndtering av dette i forvaltningen. Veiledning og retningslinjer er derfor sentralt for å sikre god forvaltning. Tolking av geotekniske rapporter er utfordrende for saksbehandler. Det vil være urimelig å kreve at saksbehandler forstår forskjell på ulike boreprøver og skjærstyrke oppgitt i pascal. TEK17 og risikoklasser skal plan- og byggesaksbehandler ha kontroll på. Kostnader ved utarbeidelse av geotekniske vurderinger/rapporter kan bli betydelig og ta lang tid, på grunn av manglende tilgjengelige geoteknikere. Dette kan medføre underrapportering og manglende kvalitet, og at den uavhengige kontrollen ikke er nøytral nok.

Standardisering av geotekniske rapporter og vurderinger vil lette arbeidet. Tydelig konklusjon bør ha vekt på: endringer av stabiliteten, om utbyggingen/tiltaket kan gjennomføres, eventuelle vilkår for sikringstiltak og forutsetninger for videre prosjektering. Krav til sentral godkjenning er et savn i plansaker. Sentral godkjenning bør gå på person og ikke på foretak. Krav til uavhengig kontroll på geoteknikk har fungert stort sett bra.

For mindre tiltak som ligger på marine avsetninger bør kommunene generelt opplyse om krav til geotekniske vurdering jamfør veilederen til NVE og sikkerhetskravene i TEK17. Kommunene må informere om dette på sine hjemmesider.

Kunnskap

For større tettsteder med kvikkleire forekomster kan det bli svært uoversiktlig i forhold til tidligere tiltak og undersøkelser/rapporter. Dette setter krav til at geoteknisk rapport/vurdering tar tidligere rapporter og undersøkelser med i vurderingene. Annet problem er at tiltakene vurderes i isolert og

ikke i relasjon til tilstøtende bebyggelse. I noen tilfeller bør kommunen sette krav til høyere risikoklasse enn det selve tiltaket klassifiseres som. Kommunen bør ikke prosjektere for tiltakshaver i byggesak. Det vil si de selv må vurdere tiltaket i forhold til veilederen til NVE (2019).

Det er viktig å få på plass felles oversikt med NADAG. Kartleggingen gjort av NVE har dessverre noe begrenset verdi i forhold til vurdering av risiko for kvikkleireskred, da øvrig områder med marine avsetninger kan ha like stor risiko. Vurderingen av områdestabiliteten bør ikke begrenses til kartlagt fareområde, men må sees i sammenheng med landskapsformasjonen Gjerdrum-skredet har gått over tre kartlagte fareområder. Vurdering av utløpsområde for kvikkleire må også fanges opp. Kommunen har begrenset kunnskap og utbygger fokuserer generelt på sikkerheten på grunnen de skal bygge på. Kommunene få bedre veiledning og retningslinjer i forhold til utløpsområder.

Bekymringsmeldinger

Etter Gjerdrums skredet spesielt og tidligere skred hendelser i Trøndelag er folk mer bekymret og observant på terreng endringer. Kommunen blir gjerne kontaktet. Rutinen hos kommunen er å foreta befarings med den bekymrede. Kommunen vil gjøre en foreløpig vurdering i forhold risiko, og prioriterer bekymringsmeldingene der etter. Er saken alvorlig/kritisk vil NVE bli kontaktet også i tilfeller kommunen er i tvil om risiko bildet. Utfordringene er størst i områder som ikke er kartlagt/eller gjort geotekniske undersøkelser. I fleste tilfeller er det grunneiers ansvar å sikre området. Dette blir fort et kostnadsspørsmål og sakene blir uløst, med mindre det kritisk for liv og helse/viktig infrastruktur. Kommunene har generelt ikke midler til å dekke slike kostnader og NVE gir støtte til tiltak over 500.000 kroner. Kommunen kan ved kritiske forhold pålegge grunneier å gjennomføre sikringstiltak, men dette kan resultere i at kommunen ikke vil motta bekymringsmeldinger. Ved bekymringsmeldinger i forbindelse med tiltak er det langt enklere å følge opp med krav til geoteknisk /rapport undersøkelser og sikringstiltak ved ulovlighetsoppfølging.

Lovendringene som er gjort for å lempe på søknadsplikten har medført at enkelte tiltak ikke har vært gjenstand geoteknisk vurdering/undersøkelser i henhold til TEK17.

Finansiering av tiltak

Det er en kjent sak at det er rimeligere å forebygge enn å reparere. Naturskadepoolen bør kunne bidra til finansiering av sikringstiltak, særlig i tilfeller overfor utbygde områder som ikke kan dekkes av nye tiltak eller av grunneier(e). Sikringstiltakene bør da vurderes opp mot kostnader ved eventuell hendelse.

Med hilsen
Teknisk kontor

Kai Øverland
avdelingsleder plan- og bygg

Direkte innvalg: 72867279

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.